

Шкворченко-Осадца Н. М.,*доктор філологічних наук, професор,
завідувачка кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов**Міжнародного університету**<https://orcid.org/0000-0002-7146-7244>***Коваленко А. А.,***аспірант 2 курсу спеціальності 035. Філологія**Міжнародного університету**<https://orcid.org/0009-0003-9685-451X>*

КОРПУСНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ КОНЦЕПТУ WAR В НОВИННОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ

Анотація. Стаття присвячена комплексному дослідженню концепту WAR у сучасному англомовному медійному просторі за допомогою корпусного аналізу. Актуальність роботи зумовлена домінуючою роллю онлайн-медіа у формуванні суспільного світогляду та необхідністю наукового переосмислення трансформацій, яких зазнає концепт війни під впливом глобальних геополітичних змін. Метою дослідження є визначення структурної організації лексико-семантичного поля концепту WAR, аналіз його ядерних та периферійних компонентів, а також вивчення динаміки їх функціонування.

Для досягнення поставленої мети було застосовано методи контент-аналізу та корпусного аналізу. Матеріалом дослідження слугували автентичні тексти жанру «Новини» з лінгвістичного корпусу English Corpora NOW (News On Web), що охоплюють період з 2010 року по липень 2026 року та налічують близько 25 мільярдів слів.

Результати дослідження продемонстрували, що лексема «war» є домінантною ядерною одиницею концептуального поля, а відібрані лексеми концептуального поля було розподілено до ближньої і дальньої периферій відповідно до їхньої кількості згадок у корпусі.

Висновки статті вказують на те, що висока частотність певних лексем часто зумовлена широким спектром їхнього вживання у різних сферах, а також їхньою здатністю виступати різними частинами мови. Робота відкриває перспективи для подальших порівняльних досліджень еволюції військової термінології в інтернет-дискурсі.

Ключові слова: концепт, війна, корпус, ядерний, периферія, соціальні медіа, комунікація.

Вступ. В наш час онлайн-медіа є одним з найпоширеніших засобів впливу на формування світогляду суспільства та відображення реальності подій в світі. Особлива увага часто приділена темам, пов'язаним з бойовими діями, які активно висвітлюються у веб-новинах. Дослідження ментальних структур, що впорядковують людський досвід, залишається одним із центральних завдань сучасної когнітивної лінгвістики. Особливе місце у цій системі посідає концепт WAR – складна, багатоаспектна категорія, яка відображає не лише фізичне протистояння, а й фундаментальні принципи структурування людського мислення та комунікації [1, с. 2, 3]. Протягом останніх років, у зв'язку з глобальними геополітич-

ними змінами, цей концепт зазнає суттєвої семантичної та прагматичної трансформації, що потребує детального наукового переосмислення.

Метою цієї статті є аналіз когнітивно-дискурсивних параметрів концепту WAR, визначення його ролі як ядра концепту та дослідження динаміки його функціонування у сучасному англомовному інтернет-дискурсі за допомогою корпусного аналізу.

Досягнення цієї мети передбачає:

- відбір лексичних одиниць лексико-семантичного поля концепту WAR;
- корпусний аналіз ближньої та дальньої периферій поля концепту;
- аналіз когнітивно-дискурсивних параметрів відібраних лексем;
- узагальнення результатів щодо концепту WAR у сучасному медійному просторі.

Методи та методики дослідження. З метою отримання потрібних результатів було використано методи лінгвістичного аналізу: контент-аналіз та корпусний аналіз. Матеріалом контент-аналізу слугували автентичні тексти англомовного інтернет-дискурсу у жанрі «Новини» з англомовного корпусу English Corpora NOW (News On Web), які було зібрано з 2010 року по липень 2026 року. Контекстуальний аналіз було проведено на основі можливих варіантів перекладу відібраних лексичних одиниць.

Поняття концепту в лінгвістиці є усталеним, проте В. Іващенко розподіляє концепти за їхньою актуалізацією у певних сферах. Вони поділяються на такі категорії: наївно-побутові, політичні, суспільно-політичні, лінгвістичні, моральні, художні, топоетичні, естетичні, логічні, науково-логічні, наукові, ненаукові, філософські, історіософічні, міфологічні, тощо. За цією класифікацією концепт WAR належить до суспільно-політичної сфери [2, с. 392].

Результати та дискусії. Корпусний аналіз англомовного веб-корпусу English Corpora NOW жанру «новини» проводився на основі його повного змісту, що складає приблизно 25 млрд. слів з англомовних інтернет-медіа 20 країн світу. Під час контент-аналізу було встановлено, що лексема «war» в однині трапляється 5 420 716 разів, а форма множини «wars» має 821 221

відповідник, що дає змогу вважати її домінуючою у суспільно-політичному інтернет-дискурсі.

За допомогою діадної моделі структури концепту ми маємо змогу поділити концепт на ядро та його когнітивну периферію, яка поділяється на ближню і дальню [3, с. 65]. Кількість відповідників, яку було знайдено в обробленому корпусі, дозволяє виділити поняття «war», як ядерну лексичну одиницю концептуального поля, тоді як інші терміни формують когнітивну периферію, репрезентуючи різноманітні аспекти війни, такі як учасники (*soldier, warriors, combatant, fighter, trooper, veteran*), військові дії (*conflict, battle, combat, fight, attack, defense, siege, raid, warfare*), військова техніка та озброєння (*weapon, ammunition, arms, artillery, missile, drones, drone*), наслідки (*casualties, victims, destruction, devastation, trauma*) та неологізми (*ruscism, drone war*). Емоційна конотація в більшості одиниць є негативною, лише в деяких випадках прослідковується позитивний характер, наприклад, патріотизм у лексемах *soldier, fighter, trooper, veteran, defense*. Ці концептуально споріднені лексеми та словосполучення мають значно нижчі показники частоти, порівняно із ядром концепту.

До ближньої периферії відносяться поняття з частотністю **понад 10%**. Вони складають основу розуміння війни: безпосередній фізичний конфлікт (Attack, Fight, Battle, Combat), визначення особистостей (Victims, Veteran, Warriors) та базові засоби ведення протистояння (Defense, Arms, Weapon) [4].

Таблиця 1

Лексеми ближньої периферії

Лексема	Кількість згадок	Частка від ядра
Attack	3 766 516	69.4837%
Fight	3 299 189	60.8626%
Defense	2 174 440	40.1135%
Victims	2 013 726	37.1487%
Battle	1 982 541	36.5734%
Conflict	1 529 193	28.2102%
Veteran	1 070 064	19.7403%
Arms	1 017 500	18.7706%
Combat	813 350	15.0045%
Weapon	639 059	11.7892%
Warriors	602 253	11.1102%

Поняття з частотністю **до 10%** відносяться до дальньої периферії. Це деталізація війни: конкретні руйнівні наслідки (Destruction, Trauma, Devastation, Casualties), окремі роди військ чи засоби ураження (Missile, Drones, Ammunition, Artillery), тактичні дії (Raid, Siege) та безпосередні виконавці (Fighter, Soldier, Trooper).

Таблиця 2

Лексеми дальньої периферії

Лексема	Кількість згадок	Частка від ядра
Destruction	492 467	9.0849%
Trauma	488 688	9.0152%
Missile	473 362	8.7325%
Fighter	468 305	8.6392%
Drones	412 638	7.6122%
Soldier	372 052	6.8635%

Лексема	Кількість згадок	Частка від ядра
Raid	330 882	6.1040%
Ammunition	242 696	4.4772%
Casualties	229 221	4.2286%
Warfare	216 686	3.9974%
Siege	149 487	2.7577%
Devastation	130 059	2.3993%
Artillery	120 259	2.2185%
Trooper	69 864	1.2888%
Combatant	11 603	0.2140%
Drone war	890	0.0164%
Ruscism	20	0.0004%

Поняття з частотністю **менше 1%** можна віднести до крайньої периферії. Серед них зустрічаються рідковживаний синонім (Combatant), або вузькоспеціалізований сучасний термін (Drone war), або ж ідеологічно-політичний неологізм (Ruscism) [4].

Дані таблиці було зібрано за відсотковою і кількісною частотою на основі веб-корпусу English Corpora NOW, взявши показники частоти лексеми *war* за 100%. Проаналізувавши і порівнявши результати, ми отримали краще уявлення інтенсивності вживання периферії концепту у новинному інтернет-дискурсі відносно ядра. Слід враховувати те, що можливості платформи використовують у пошуку лише конкретну форму слова без зазначення його частини мови, а отже форми однини і множини будуть мати різну кількість співпадінь, а також лексеми, що в одній формі можуть виступати різними частинами мови, включені в загальну кількість згадок.

У зв'язку з цим було виділено основні варіанти перекладу зазначених лексичних одиниць з метою аналізу їхніх когнітивно-дискурсивних параметрів.

War у ролі іменника: війна; у ролі прикметника: воєнний, військовий.

Attack у ролі іменника: атака, напад, штурм, наступ; у ролі дієслова: атакувати, нападати, штурмувати, критикувати.

Fight у ролі іменника: бій, бійка, боротьба, поєдинок, змагання; у ролі дієслова: битися, боротися, воювати, змагатися.

Defense у ролі іменника: оборона, захист, виправдання, оборонна споруда; захисна лінія (у спорті); у ролі дієслова: захищати, грати в обороні.

Victims у ролі іменника: жертви, потерпілі, постраждалі.

Battle у ролі іменника: битва, бій, битва-змагання, боротьба; у ролі дієслова: битися, боротися, вести бій.

Conflict у ролі іменника: конфлікт, зіткнення, суперечність, протиборство; у ролі дієслова: конфліктувати, суперечити, перебувати в суперечності.

Veteran у ролі іменника: ветеран, досвідчений воїн, досвідчений фахівець; у ролі прикметник: ветеранський, досвідчений, бувалий.

Arms у ролі іменника: зброя, озброєння; у ролі дієслова: озброює.

Combat у ролі іменника: бій, битва, бойові дії, поєдинок; у ролі дієслова: боротися (з чимось), протидіяти.

Weapon у ролі іменника: зброя, засіб боротьби.

Destruction у ролі іменника: руйнування, знищення, деструкція.

Trauma у ролі іменника: травма (як фізична, так і психологічна), поранення, потрясіння.

Missile у ролі іменника: ракета, снаряд.

Fighter у ролі іменника: боєць, воїн, борець; винищувач (літак).

Drones у ролі іменника: дрони, безпілотники (БПЛА);
у ролі дієслова: гудить, жужжить.

Soldier у ролі іменника: солдат, військовослужбовець, рядовий.

Raid у ролі іменника: рейд, набіг, раптовий напад, повітряний наліт; **у ролі дієслова:** здійснювати рейд, нападати.

Ammunition у ролі іменника: боєприпаси, набої, амуніція.

Casualties у ролі іменника: втрати, жертви.

Warfare у ролі іменника: ведення війни, війна (як процес або спосіб, напр., *cyber warfare* – кібервійна), воєнні методи.

Siege у ролі іменника: облога, блокада; **у ролі дієслова:** вести облогу.

Devastation у ролі іменника: спустошення, розорення, глибоке потрясіння (емоційне).

Artillery у ролі іменника: артилерія; **у ролі прикметника:** артилерійський.

Trooper у ролі іменника: десантник, кавалерист, рядовий поліцейський, бронетранспортер.

Combatant у ролі іменника: учасник бойових дій.

Drone war у ролі іменникового словосполучення: війна дронів, війна безпілотників.

Ruscism у ролі іменника: рашизм.

Warrior у ролі іменника: воїн, боєць.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши вищезазначені переклади і порівнявши їх з кількісними показниками дослідження поля концепту WAR, можна зробити висновок, що в більшості випадків найбільша кількість співпадінь серед лексем може бути обумовлена різноманітністю сфер їхнього використання. У висновку щодо лексем дальньої периферії, вони мають меншу загальну використовуваність чи вужчу сферу використання порівнянно із іншими синонімічними варіантами, або є неологізмом, що ще не є усталеним в англомовному медіа-дискурсі. Ця інформація надає можливість для подальшого розвитку дослідження концепту і його лексико-семантичного поля, наприклад, порівняльної характеристики з кількістю співпадінь за останні роки з метою відслідковування приросту чи зменшення використання певних лексичних одиниць в англомовному інтернет-дискурсі.

Конфлікт інтересів: один із співавторів є головним редактором журналу. Для забезпечення незалежності редакційного процесу рукопис розглядався уповноваженим редактором, який не перебував у підпорядкуванні автора та не мав конфлікту інтересів. Автор не брав участі у відборі рецензентів, процесі рецензування та прийнятті рішення щодо публікації статті. Рукопис пройшов стандартну процедуру подвійного сліпого рецензування.

Література:

1. Ling S. A Cognitive Study of War Metaphors in Five Main Areas of Everyday English: Politics, Business, Sport, Disease and Love. 2010. 24 p.
2. Іващенко В. Л. Функціональна топологія концептів як одиниць культури. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2004. Вип. 34. Ч. 1. С. 390–397.
3. Джеріх О. С. «Концепт» у сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології: поняття та структура. *Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах*. 2018. Вип. 35–36. С. 61–69.
4. NOW Corpus (News on the Web). URL: <https://www.english-corpora.org/now/> (дата звернення: 29.06.2026).
5. Reverso Context: [вебсайт]. URL: <https://context.reverso.net/> (дата звернення: 03.07.2026).

Shkvorchenko-Osadtza N., Kovalenko A. Corpus analysis of the lexico-semantic field of the war concept in news internet discourse

Summary. The article is devoted to a comprehensive study of the WAR concept in the contemporary English-language media space using corpus analysis. The relevance of the work is driven by the dominant role of online media in shaping the public worldview and the need for a scientific re-evaluation of the transformations the concept of war undergoes under the influence of global geopolitical changes. The aim of the study is to determine the structural organization of the lexico-semantic field of the WAR concept, analyze its nuclear and peripheral components, and study the dynamics of their functioning.

To achieve this goal, methods of content analysis and corpus analysis were applied. The research material consisted of authentic texts of the «News» genre from the English Corpora NOW (News On Web) linguistic corpus, covering the period from 2010 to July 2026 and totaling approximately 25 billion words.

The research results demonstrated that the lexeme «war» is the dominant nuclear unit of the conceptual field, while the selected lexemes of the conceptual field were categorized into near and far peripheries according to their frequency of occurrence in the corpus.

The conclusions of the article indicate that the high frequency of certain lexemes is often due to the wide range of their application in various fields, as well as their ability to function as different parts of speech. The work opens up prospects for further comparative studies of the evolution of military terminology in internet discourse.

Key words: concept, war, corpus, nuclear, periphery, social media, communication.

Дата першого надходження статті до видання: 14.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 01.10.2026